MAAKT TOPSPORT GELUKKIG EN TROTS?

DE MAATSCHAPPELIJKE WAARDE VAN TOPSPORT

Deelrapport

Juni 2021

Veerle De Bosscher
Jens De Rycke
Eva Gielens

SPLISS
SPORT & SOCIETY RESEARCH GROUP
VUB VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
SPORT. VLAANDEREN

Executive summary

Het onderzoek

In februari 2021 werd voor een 2e maal een bevolkingsbevraging gehouden bij 1000 Vlamingen (representatieve steekproef) omtrent de maatschappelijke impact van topsport. Daarnaast loopt in 2021 de omnibus (maandelijkse korte vragenlijst) om de maatschappelijke impact van topsport te kunnen monitoren.

Grote topsportevenementen zoals de Olympische Spelen kunnen een golf van enthousiasme en **'feel-good'** teweegbrengen bij de bevolking. In dit deelrapport gaan we na in welke mate goede prestaties gelukkig maken, en bekijken we ook of dit zich uit in een verhoogd gevoel van **trots**.

Goede topsportprestaties maken de Vlaming gelukkig.

- Meer dan de **helft van de Vlamingen (51%) ervaart een geluksgevoel** wanneer Belgische topsporters goede prestaties neerzetten.
- Vlamingen zijn overwegend positief in hun antwoord over de **impact** die topsport heeft op 'geluk en passie' in ons land. Vlamingen geven aan dat topsport in het algemeen **enthousiasme** teweeg brengt (70%), een gevoel van **collectief success** aanwakkert **(63%)** en voor **blijdschap** zorgt (63%). Ook de helft van de Vlamingen geeft aan dat topsport in het algemeen een positieve impact heeft op het **algemeen welzijn/geluk** van de bevolking (53%).

De Vlaming is trots wanneer topsporters goed presteren.

- **Zeven op tien Vlamingen geven aan zich trots te voelen** wanneer Olympische atleten goed presteren (68%).
- Vlamingen zijn overwegend positief in hun antwoord over de **impact** die topsport heeft op 'nationale identiteit en trots' in ons land. Zeven op tien Vlamingen geven aan dat topsport in het algemeen zou bijdragen tot **trots** op België/Vlaanderen (69%). Meer dan zes op tien Vlamingen geven aan akkoord te zijn dat topsport in het algemeen de **nationale identiteit** versterkt (66%).
- Er werd gepeild welke prestaties/verwezelijkingen binnen bepaalde domeinen, Vlamingen trots maken. Begin 2021 gaven Vlamingen aan meer trots te zijn op topsportpresties dan op bijvoorbeeld artistieke prestaties van landgenoten. **Eén op vijf** Vlamingen zet topsportprestaties in zijn **top drie** (19%).

METHODE

Dataverzameling en steekproef

Dit rapport geeft de resultaten van de 1-meting, waarbij er bij de Vlaamse bevolking werd gepolst naar de maatschappelijke impact van topsport, hun sportvoorkeuren en -kennis, de betalingsbereidheid aan topsport en welke topsporters als rolmodel fungeren. Deze metingen zijn afgenomen via vragenlijsten bij 1000 Vlamingen in een representatieve steekproef in februari 2021. Tevens zijn maandelijks korte tussentijdse vragenlijsten afgenomen tussen maart en mei bij 1000 representatieve Vlamingen. De steekproef voor alle vragenlijsten was representatief voor woonplaats, geslacht, leeftijd, arbeidsstatus, onderwijsniveau, migratieachtergrond en personen met een handicap.

Geslacht

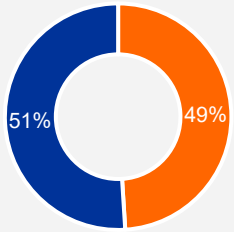

Leeftijd

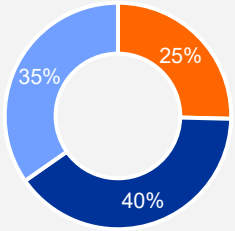

Opleidingsniveau

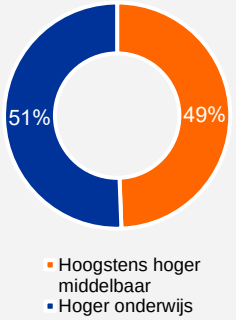

Land van herkomst

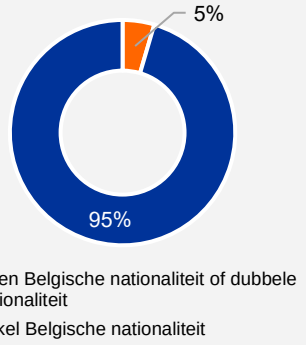

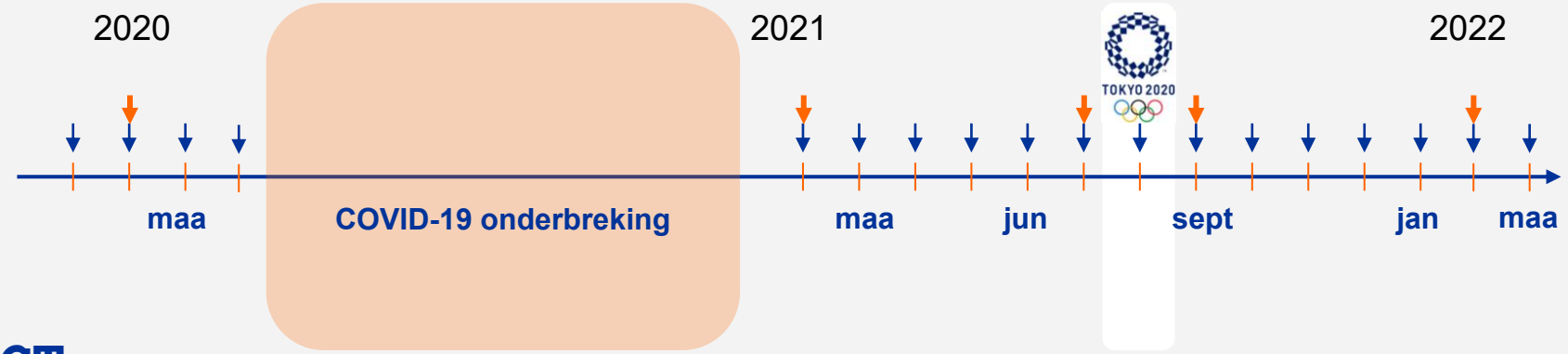

PROJECT PLANNING

Dataverzameling

Maandelijks wordt er een bevolkingsonderzoek gehouden bij telkens 1000 Vlamingen. Er vinden 5 grote meetmomenten plaats (**oranje** pijltjes) en maandelijkse 'omnibussen' (**blauwe** pijltjes). Omnibussen zijn korte en gerichte steekproeven om evoluties gedetailleerd in kaart te brengen en te monitoren. Door metingen op meerdere momenten te laten plaatsvinden kan een mogelijke samenhang met de timing van topsportevenementen en successen in bepaalde sporttakken gedetecteerd worden. Zo kan deze Vlaamse draagvlakbarometer gebruikt worden om het maatschappelijk effect van bijvoorbeeld een medaille op een EK, WK of de Olympische Spelen te duiden. Voor zowel de grote meetmomenten alsook de omnibussen wordt **ten alle tijden de representativiteit** van de steekproeven onder de Vlaamse bevolking gebaseerd op woonplaats, geslacht, leeftijd, arbeidsstatus, onderwijsniveau, migratieachtergrond en personen met een handicap **gewaarborgd.**

COVID-19 onderbreking

Door de uitbraak van COVID-19 zijn de Olympische Spelen in Tokio vanwege de wereldwijde gezondheidscrisis uitgesteld van de zomer van 2020 naar 2021 (van 23 juli tot en met 8 augustus 2021). De dataverzameling is bijgevolg tijdelijk gepauzeerd na de uitbraak van COVID-19 en is herstart in het Olympische jaar 2021.

GELUK

Maakt topsportsucces Vlamingen gelukkig?

MESSI MODEL: GELUK

Kan topsport volgens de Vlaming een algemeen geluksgevoel opwekken?

Onderstaande figuur geeft de mening van de Vlaming weer op vier stellingen aangaande de ‘Geluk en Passie’ dimensie van het MESSI model.

Uit de analyse blijkt dat zeven op tien Vlamingen van mening zijn dat topsport **enthousiasme** teweegbrengt (70%). De helft van de Vlamingen geeft ook aan dat ze vinden dat topsport het **algemeen welzijn/geluk verhoogt** (53%). Meer dan zes op tien Vlamingen vinden dat topsport een gevoel van collectief **succes – en blijdschap aanwakkert** (beide 63%).
Daarnaast zijn er opvallend weinig Vlamingen die negatieve invloeden van topsport ervaren op dit thema (m.a.w, topsport maakt de Vlaming alvast niet ongelukkiger).

Figuur 1: Welke impact heeft topsport op geluk bij de Vlaming (MESSI)? (data februari 2021)

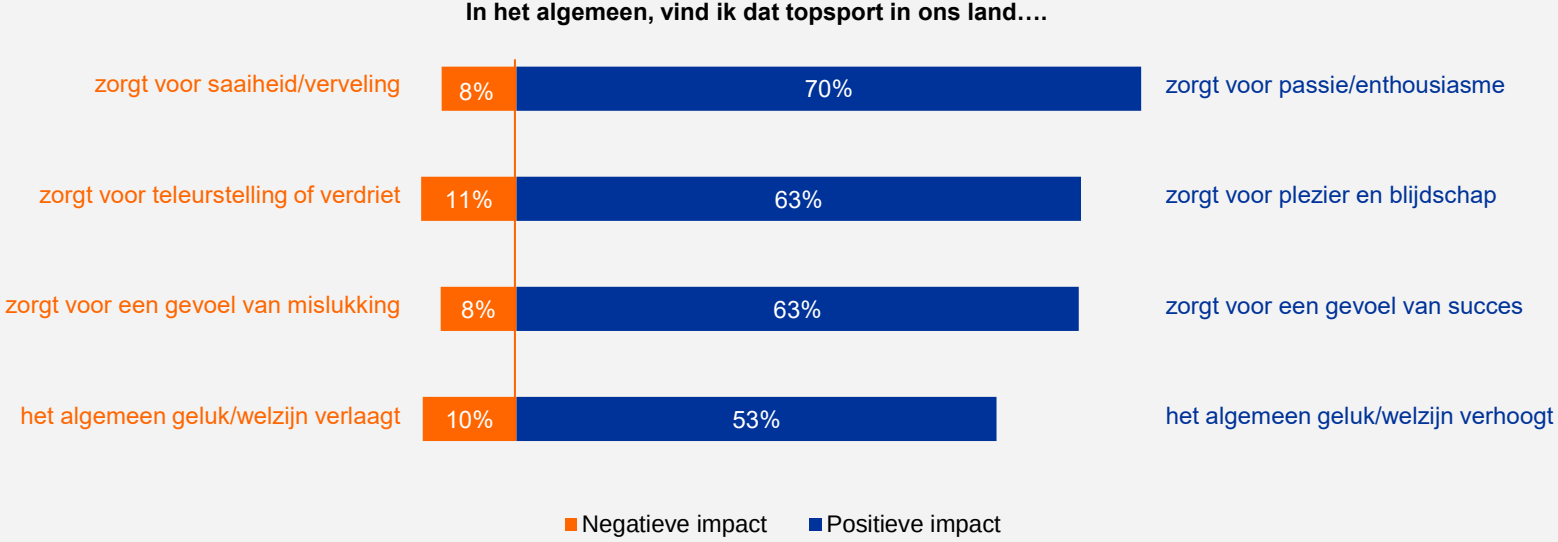

De MESSI stellingen peilen naar de mening van de Vlaming over de maatschappelijke impact van topsport in ons land. Deze stellingen geven zowel een positief als een negatief effect aan. Het gaat dus niet om wat ze persoonlijk ervaren hebben, wel hoe ze erover denken.

TOPSPORTPRESTATIES EN GELUK

Maken prestaties van Olympische topsporters mensen gelukkig?

Wanneer aan de Vlaming gevraagd wordt of goede prestaties van de Belgische topsporters hen persoonlijk gelukkig maken, **geeft de helft aan hier (helemaal) mee akkoord te gaan (51%)**. Minder dan één op vijf Vlamingen is het hier (helemaal) oneens mee (18%).

We kunnen dan ook aannemen dat mogelijke Olympische hoogtepunten in Tokio vele Vlamingen een gelukkig gevoel zullen geven.

Figuur 2: Worden Vlamingen gelukkig van goede prestaties van Olympische atleten? (data februari 2021)

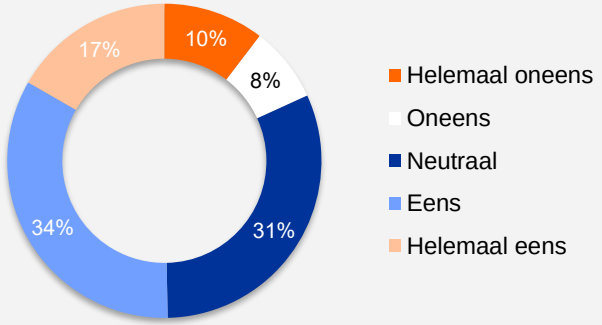

Figuur 3: Worden Vlamingen gelukkig van goede prestaties van Olympische atleten (omnibus)?

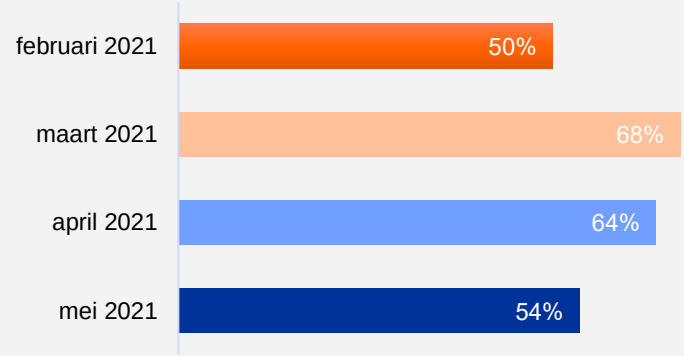

Deze vraag wordt in 2021 maandelijks gesteld aan 1000 Vlamingen. In maart en april gaven zelfs twee op drie Vlamingen aan gelukkig te worden van de successen van Belgische atleten. Mogelijke verklaringen zijn de heropstart van een aantal sportcompetities en enkele sterke Belgische sportprestaties (vb. Wout Van Aert), dit gepaard gaand met een periode van COVID-19 lockdown waar topsport één van de weinige belevingen voor mensen was.

SEGMENTATIE TOPSPORT-PRESTATIES EN GELUK

Mensen die vaak kijken naar topsport, ervaren topsportprestaties als een geluk.

Vlamingen die 1x per week of meer **passief betrokken zijn** bij sport (m.a.w sport volgen op tv, radio of in de pers) of **frequent zelf sporten** (1x/week of meer) geven significant vaker aan gelukkig te worden van de prestaties van Olympische atleten. Zij zijn het vaker (helemaal) eens, wanneer hen gevraagd wordt of goede prestaties hen gelukkig maken.

Er werden geen significante verschillen gevonden naargelang leeftijd en geslacht.

Figuur 4: Profiel van de Vlaming die gelukkig wordt van goede topsportprestaties. (data februari 2021)

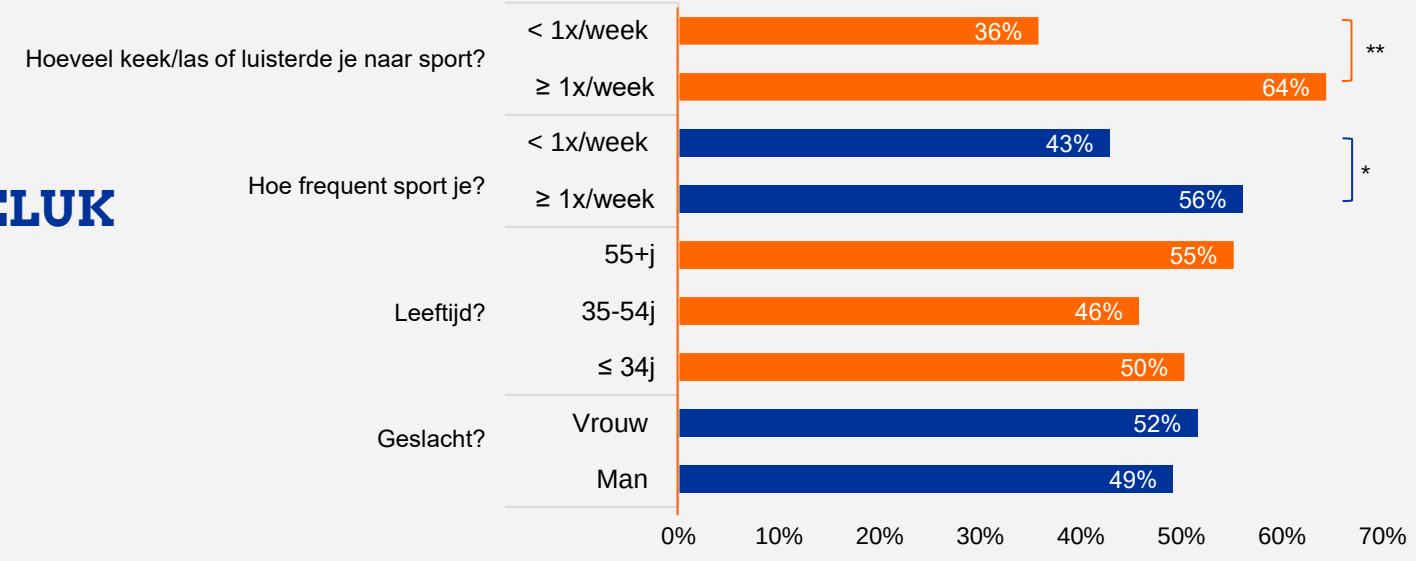

*Statistische toets: ANOVA (p<0.001**; p<0.05*)*

TROTS

Maakt topsportsucces Vlamingen trots?

MESSI MODEL: TROTS

Vinden Vlamingen dat topsport een positieve impact heeft op trots?

Onderstaande figuur geeft de mening van de Vlaming weer op vier stellingen aangaande de dimensie ‘Nationale identiteit en Trots’ van het MESSI model. Zeven op tien Vlamingen geven aan dat topsport bijdraagt tot **trots** op België/Vlaanderen (69%). Het merendeel van de Vlamingen is algemeen genomen ook akkoord dat topsport zorgt dat mensen **zich verbonden voelen met topsporters en hun teams** en dat het zorgt voor **samenhorigheid** (respectievelijk 65% en 67%). Bovendien geeft meer dan de helft van de Vlamingen aan dat topsport ook een gezonde portie **vaderlandsliefde** aanwakkert (59%) en **nationale identiteit** versterkt (66%). Er zijn een eerder beperkt aantal Vlamingen van mening dat topsport een negatieve invloed uitoefent op deze thema’s (m.a.w, topsport maakt de Vlaming alvast niet minder trots).

Figuur 8: Welke impact heeft topsport op trots bij de Vlaming (MESSI)? (data februari 2021)

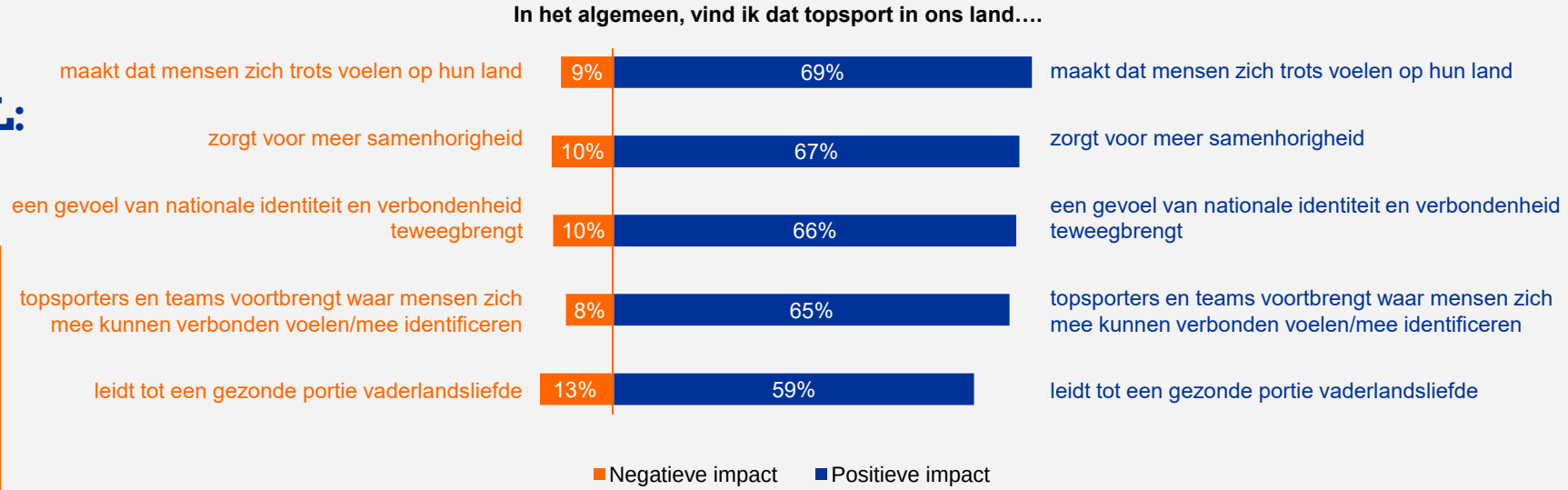

De MESSI stellingen peilen naar de mening van de Vlaming over de maatschappelijke impact van topsport in ons land. Deze stellingen geven zowel een positief als een negatief effect aan. Het gaat dus niet om wat ze persoonlijk ervaren hebben, wel hoe ze erover denken.

Maken goede topsportprestaties de Vlaming trots?

Wanneer de mening van de Vlaming gevraagd wordt over volgende stelling: ‘De prestaties van onze Olympische topsporters maken me trots’, dan is het antwoord algemeen beschouwd positief. Zo geven gemiddeld **twee op drie Vlamingen aan dat ze zich trots voelen wanneer de Belgische topsporters goed presteren (68%).** Één op vijf Vlamingen is neutraal in zijn/haar antwoord (20%) en enkel één op tien van de Vlamingen ervaart dit gevoel van trots niet (12%).

Figuur 9: Worden Vlamingen trots van goede prestaties van Olympische atleten? (data februari 2021)

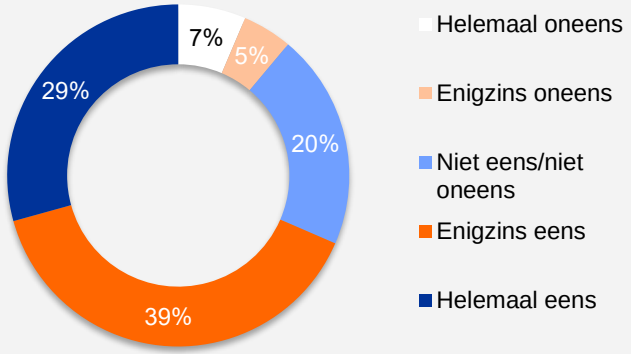

TOPSPORTSUCCES MAAKT TROTS

Uit de maandelijkse omnibus, blijkt trots door topsport voorlopig een redelijk stabiel concept.
Na een lange periode van COVID-19 lockdown is het uitkijken naar de mate waarin de bevolking zich zal laten meeslepen door de prestaties van Team Belgium en de Rode Duivels tijdens het EK voetbal en de Olympische Spelen.

Figuur 10: Worden Vlamingen trots van goede prestaties van Olympische atleten (omnibus)?

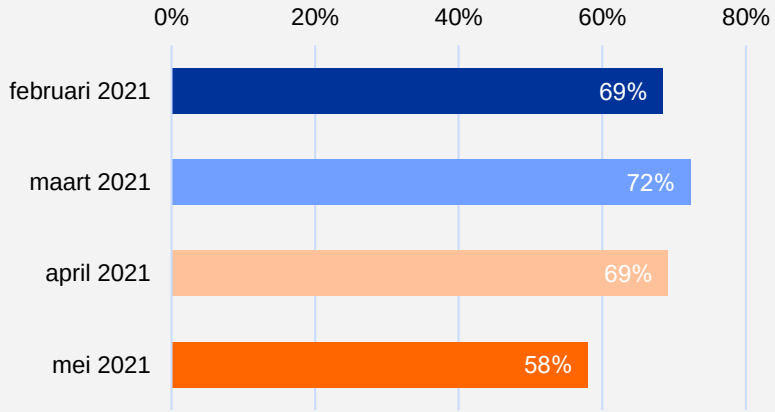

SEGMENTATIE TOPSPORT-PRESTATIES EN TROTS

Maken goede topsportprestaties de Vlaming trots? (vervolg)

Vlamingen die 1x per week of meer **passief betrokken** zijn bij sport (m.a.w sport volgen op tv, radio of in de pers) of **frequent zelf sporten** (1x/week of meer) geven significant vaker aan trots te worden van de prestaties van Olympische atleten. Zij zijn het vaker (helemaal) eens, wanneer hen gevraagd wordt of goede prestaties hen trots maken. Ook naargelang leeftijd zijn er significante verschillen: **55-plussers** blijken vaker dit gevoel van trotsheid te ervaren wanneer Olympische atleten goed presteren.

Figuur 11: Profiel van de Vlaming die trots wordt van goede topsportprestaties. (data februari 2021)

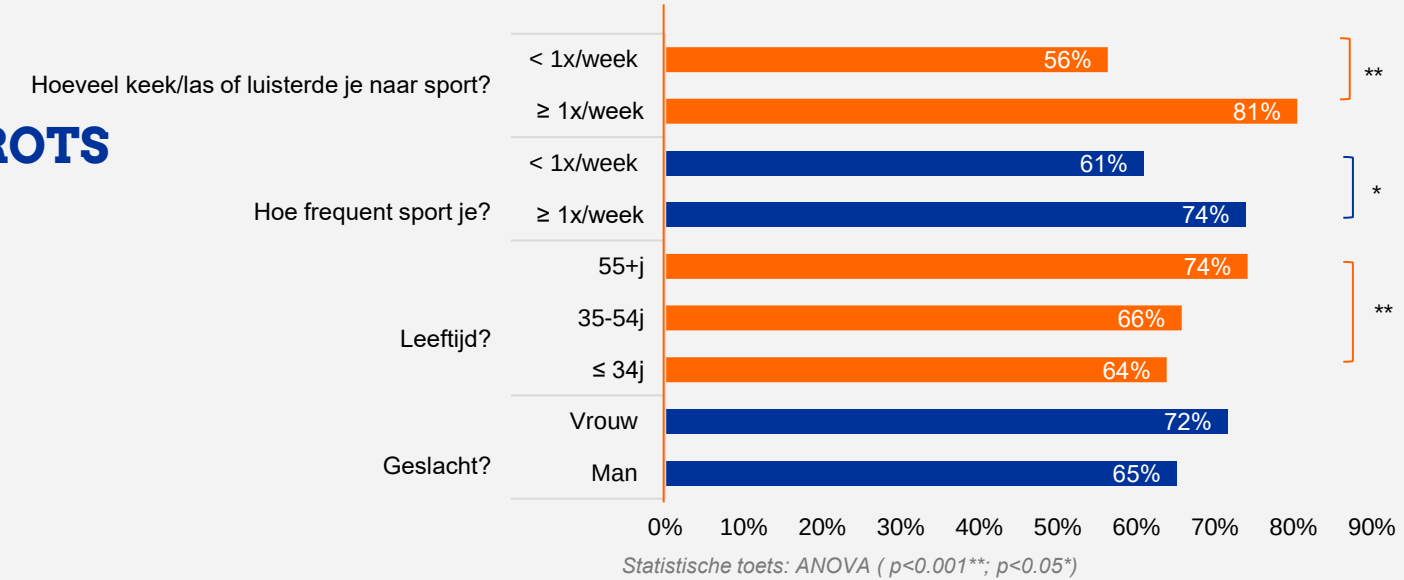

*Statistische toets: ANOVA (p<0.001**; p<0.05*)*

TOPSPORTSUCCES MAAKT TROTS

Topsport naast andere domeinen: wat maakt de Vlaming trots?

Er werd de Vlaming gevraagd aan te geven van welk domein de prestaties/verwezelijkingen hen het meest trots maken. Uit de 14 domeinen kon men er maximaal drie aanduiden. Topsportprestaties werd door **één vijfde** van de Vlamingen in **de top drie** geplaatst (19%).

Vlamingen blijken begin 2021 meer trots te zijn op topsportprestaties dan bijvoorbeeld prestaties in de Belgische of Vlaamse kunst en literatuur (13%), onderwijs (18%) of economie (5%). Prestaties op vlak van gezondheidszorg (47%), sociale zekerheid (42%) en wetenschap en technologie (25%) maken Vlamingen nog vaker trots. Gezien de huidige pandemie is dit resultaat niet geheel onverwacht.

Figuur 12: Van welk domein maken de prestaties/verwezelijkingen de Vlaming trots (top 3)? (data februari 2021)

BIJLAGE

MESSI & TOPSPORT IMPACT

Bijlage 1: Percepties van de Vlaamse bevolking

Op basis van het MESSI raamwerk, zijn vragenlijsten uitgezet onder de **Vlaamse bevolking** om een wetenschappelijk verantwoorde meetschaal te ontwikkelen. Met deze meetschaal wordt nagegaan hoe mensen denken over de impact die topsport heeft binnen de 10 dimensies uit het MESSI model.

In deze MESSI-meetschaal wordt de perceptie van mensen onderzocht omtrent de maatschappelijke impact van topsport. Diverse onderzoekers geven aan dat het meten en begrijpen van percepties belangrijk is (Funahashi et al., 2015; Hayday, Pappous, & Koutrou, 2016). In het bijzonder, omdat mensen geneigd zijn om hun percepties als werkelijkheid te ervaren (Ohmann, Jones, & Wilkes, 2006) en omdat percepties onderdeel vormen van het vertrouwen dat mensen hebben in het (topsport)beleid en de beleidsmakers (Funahashi et al., 2015; Hallman et al., 2020). De voordelen van topsport hebben een positief effect op de perceptie van mensen. Daarom schrijft Hallman et. al. (2020):

Sports managers should emphasise on perceived benefits in their communication strategy and use athletes as role models in their communication to strengthen a positive perception of elite sports.

Beleid wordt daarom best ruim gedragen door de bevolking en het maatschappelijk draagvlak voor topsportbeleid en -investeringen wordt mede bepaald door dergelijke percepties.

Ontwikkeling van een meetinstrument: methode

Voor de lezer die zich graag verdiept in de technische aspecten van het MESSI meetinstrument, schetsen we kort de processen ter validering van de MESSI meetschaal. Respondenten werden opgedeeld in een testgroep en een validatiegroep. In de eerste fase werd bij de testgroep een exploratieve factoranalyse (EFA) uitgevoerd om de verschillende componenten van de meetschaal te valideren. Nadien vond een bevestigende factoranalyse (CFA) plaats om de betrouwbaarheid en validiteit van het meetinstrument te beoordelen. Zes relevante statistische indicatoren werden gebruikt om de geschiktheid van het meetinstrument te testen. Vervolgens gebeurde een tweede CFA op de validatiegroep. Dit leidde tot een gevalideerd meetinstrument waarmee op betrouwbare en wetenschappelijk verantwoorde wijze de mening van de Vlamingen omtrent de maatschappelijke impact van topsport in kaart gebracht wordt.

MESSI meetschaal

In de MESSI meetschaal kunnen respondenten voor 68 items een negatieve of een positieve waarde van topsport toekennen op een 7-punts Likert schaal. Dit wil zeggen dat respondenten bij elk item (lees: mogelijke impact) zowel een positief als negatief antwoord konden geven (topsport draagt bij aan inclusie; topsport draagt bij aan exclusie). De antwoorden op deze items zijn geanalyseerd om te extraheren of de positief gepercipieerde effecten opwegen tegen negatieve effecten van topsport. Deze resultaten worden vervolgens gegroepeerd in de tien MESSI dimensies.

BEDANKT

Heb je vragen of opmerkingen?
Kom in contact!

Prof. Dr. Veerle De Bosscher
Jens de Rycke
Eva Gielens

https://www.spliss.net/
https://saso.research.vub.be/

https://twitter.com/spliss1

https://www.facebook.com/spliss1